

16. cvičení – Konvergence Newtonova integrálu

<https://www2.karlin.mff.cuni.cz/~kuncova/vyuka.php>, kuncova@karlin.mff.cuni.cz

Věta 1 (konvergence Newtonova integrálu omezené spojitě funkce na omezeném intervalu). Necht' $a, b \in \mathbb{R}$, $a < b$, a f je omezená spojitá funkce na (a, b) . Potom $f \in \mathcal{N}(a, b)$.

Věta 2. Necht' $a, b \in \mathbb{R}$, $a < b$, a necht' f je **spojitá** funkce na $[a, b]$. Potom $f \in \mathcal{N}(a, b)$.

Věta 3 (srovnávací kritérium pro konvergenci Newtonova integrálu). Necht' $a \in \mathbb{R}$, $b \in \mathbb{R}^*$ a necht' $a < b$. Necht' funkce $f, g : [a, b) \rightarrow \mathbb{R}$ splňují $0 \leq f(x) \leq g(x)$, $x \in [a, b)$. Necht' dále je f **spojitá** na $[a, b)$ a platí $g \in \mathcal{N}(a, b)$. Potom $f \in \mathcal{N}(a, b)$.

Poznámka 4. Platí následující obecnější verze srovnávacího kritéria. Necht' $a \in \mathbb{R}$, $b \in \mathbb{R}^*$, $a < b$, $f, g : [a, b) \rightarrow \mathbb{R}$, $|f| \leq g$, f je spojitá na $[a, b)$ a $g \in \mathcal{N}(a, b)$. Potom $f \in \mathcal{N}(a, b)$.

Poznámka 5. Necht' $a \in \mathbb{R}$, $b \in \mathbb{R}^*$, $a < b$, $f, g : [a, b) \rightarrow \mathbb{R}$, $|f| \leq g$, f, g jsou spojitě na $[a, b)$. Pokud $\int_a^b g$ konverguje, pak $\int_a^b f$ konverguje též. (A tedy diverguje-li $\int_a^b f$, diverguje i $\int_a^b g$.)

Důsledek 6 (Kalenda, Holcický, Metody řešení vybraných úloh z MA). Necht' je f spojitá na (a, b) . Pokud $\int_a^b f$ konverguje absolutně, tak i konverguje.

Věta 7 (limitní srovnávací kritérium pro konvergenci Newtonova integrálu). Necht' $a \in \mathbb{R}$, $b \in \mathbb{R}^*$, $a < b$, a $f, g : [a, b) \rightarrow \mathbb{R}$ jsou spojitě a nezáporné. Jestliže $\lim_{x \rightarrow b-} \frac{f(x)}{g(x)} \in (0, \infty)$, pak $f \in \mathcal{N}(a, b)$ právě tehdy, když $g \in \mathcal{N}(a, b)$.

Věta 8 (limitní srovnávací kritérium 2). Necht' $-\infty < a < b \leq \infty$. Necht' f, g jsou **spojitě** a necht' g je **kladná** na $[a, b)$.

1. Jestliže $\lim_{x \rightarrow b-} \frac{f(x)}{g(x)}$ je vlastní a $\int_a^b g$ konverguje, pak také $\int_a^b f$ konverguje.
2. Jestliže $\lim_{x \rightarrow b-} \frac{f(x)}{g(x)}$ je vlastní a nenulová, pak $\int_a^b f$ konverguje právě tehdy, když $\int_a^b g$ konverguje.
3. Jestliže $\lim_{x \rightarrow b-} \frac{f(x)}{g(x)}$ je nevlastní a $\int_a^b g$ diverguje, pak také $\int_a^b f$ diverguje.

Algoritmus

1. Možná je vhodné daný interval **roztrhnout** a vyšetřovat každý konec zvlášť.
2. Je funkce **spojitá na omezeném uzavřeném** intervalu? Lze ji **spojitě dodefinovat**?
3. Je možné integrál přímo **upočítat**? Je možné jej (např. substitucí) převést na tabulkový integrál?
4. **SK** a **LSK**. (Srovnávací a limitní srovnávací kritérium.)

Příklady

1. Vyšetřete **absolutní** konvergenci integrálů ($\alpha, a, b, p, q \in \mathbb{R}$):

(a) $\int_0^\infty \frac{1}{1+x^2} dx$

(g) $\int_3^\infty \frac{x-1}{x^2+2x} dx$

(m) $\int_0^\infty e^{-\sqrt{x}} dx$

(b) $\int_0^\infty x^\alpha dx$

(h) $\int_0^\infty \frac{x}{x^3+1} dx$

(n) $\int_0^\infty (\pi - 2 \arctan x)^\alpha dx$

(c) $\int_1^\infty \frac{dx}{(3-x)^\alpha}$

(i) $\int_0^1 x^{p-1}(1-x)^{q-1} dx$

(o) $\int_0^{+\infty} \frac{\operatorname{arccot}^a x}{x^b} dx$

(d) $\int_0^\infty \frac{1}{\sqrt[3]{x^3+1}} dx$

(j) $\int_0^\infty \frac{x^p}{1+x^q} dx$

(p) $\int_1^{+\infty} \arctan \frac{x}{x^2+1} \ln^a x dx$

(e) $\int_0^1 \frac{\ln(1+x^2)}{1+x^2} dx$

(k) $\int_1^\infty \frac{e^{-x}}{x} dx$

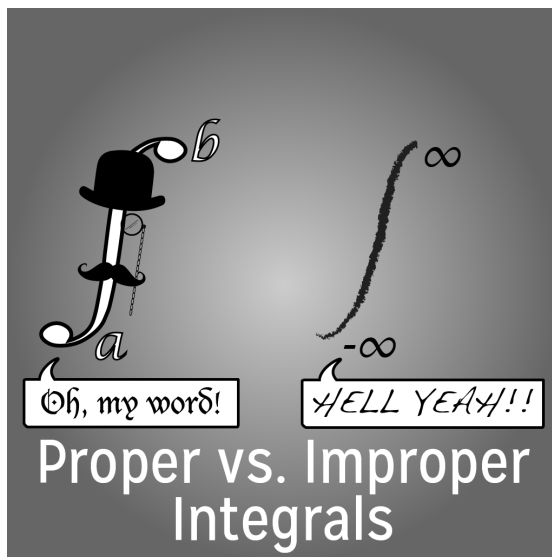
(q) $\int_1^\infty \frac{\sin x}{x^4} dx$

(f) $\int_0^1 \frac{1}{1-x^3} dx$

(l) $\int_0^\pi \frac{1-\cos(ax)}{x^p} dx$

2. Nechť f je definována na intervalu (a, ∞) , je spojitá a $f \geq 0$ na (a, ∞) . Nechť existuje limita $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = A > 0$. Ukažte, že pak $\int_a^\infty f = \infty$.

3. Nechť $f \geq 0$, $f \in \mathcal{N}(0, 1)$. Dokažte, že pak i $x^k f \in \mathcal{N}(0, 1)$ pro všechna $k \in \mathbb{N}$.

(1c) substituce $y = 3 - x$
 (1f) $1 - x^3 = (1 - x)(1 + x + x^2)$
 (1j) uvažujte kombinace záporných i kladných p i q . Pro
 představu položte např. $p = \pm 3$ a $q = \pm 2$
 (1m) substituce $y = \sqrt{x}$
 (ln) $\arccot x = \frac{\pi}{2} - \arctan x$